

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2020/593,**annettu 30 päivänä huhtikuuta 2020,****luvan antamisesta tehdä sopimuksia ja päätöksiä markkinoiden vakauttamistoimenpiteistä peruna-alalla**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 222 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Peruna-ala voidaan jakaa kahteen eri sektoriin, joista ensimmäiseen kuuluvat pääasiassa omaan käyttöön hankittavat tuoreet perunat ja toiseen rehussa ja jalostetuissa elintarvikkeissa, kuten pakastetuissa perunoissa (mukaan lukien pakastetut ranskanperunat), kuivatuissa perunoissa sekä perunavalmisteissa ja -säilykkeissä, käytettävät jalostettaviksi tarkoitetut perunat.
- (2) Unionin perunantuotanto on noin 52 miljoonaa tonnia, josta 19,5 miljoonaa tonnia on jalostettaviksi tarkoitettuja perunoita. Jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden suurimmat tuottajat unionissa ovat Belgia, Saksa, Ranska, Italia ja Alankomaat. Pakastettujen ranskanperunoiden tuotannon osuuden arvioidaan olevan noin 41 prosenttia jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden tuotannosta.
- (3) Unioni on jalostettujen perunoiden nettoviejä. Jalostettaviksi tarkoitettuina perunoina ilmaistuna on Belgiasta, Saksasta, Ranskasta, Italiasta ja Alankomaista arvioitu viedyn jalostettaviksi tarkoitettuja perunatuotteita kolmansiin maihin keskimäärin ainakin neljä miljoonaa tonnia viimeisten viiden vuoden aikana. Pakastettujen perunoiden ja erityisesti pakastettujen ranskanperunoiden vienti on erityisen vilkasta tavanomaisissa markkinaolosuhteissa: maailmanlaajuisesti viedyistä pakastetuista perunoista 64 prosenttia tulee unionista, ja unionista kolmansiin maihin suuntautuvan pakastettujen ranskanperunoiden viennin arvoksi arvioitiin 1,85 miljardia euroa vuonna 2019.
- (4) Meneillään oleva covid-19-pandemia ja jäsenvaltioissa käyttöön otetut laajat liikkumisrajoitukset aiheuttavat talouden häiriötilan, jonka vuoksi jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden tuottajilla on talousvaikeuksia ja kassavirtaongelmia.
- (5) Taudin leviäminen ja käytössä olevat toimenpiteet rajoittavat työvoiman saantia ja vaikeuttavat huomattavasti jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden tuotantoa, jalostusta ja kuljetusta.
- (6) Ravintoloiden ja muiden ravitsemusliikkeiden, kuten koulu- ja työpaikkaruokaloiden, pakollinen sulkeminen sekä urheilu- ja viihdetapahtumien, kuten kulttuuri- ja ulkoilmafestivaalien ja urheiluturnausten, peruuttaminen unionissa ja kolmansissa maissa on myös lamauttanut matkailu-, majoitus-, ravitsemis- ja elämystoimialat ja aiheuttanut sitä kautta merkittäviä muutoksia perunatuotteiden kysyntään. Koska kuluttajat eivät enää syö ulkona eivätkä osta pikaruokaa merkittävässä määrin, kuluttajien kysyntä kohdistuu nyt enemmän kotiruoanlaitossa käytettäviin tuoreisiin perunoihin. Vaikka kuluttajat ovat lisänneet esimerkiksi perunalastujen ja kuivatun perunasoseen kaltaisten jalostettujen perunatuotteiden kulutusta, tämä ei voi kuitenkaan kompensoida kysynnän laskua matkailu-, majoitus-, ravitsemis- ja elämystoimialoilla.
- (7) Lisäksi ostajat sekä unionissa että maailmanmarkkinoilla peruuttavat sopimuksia ja viivyttävät uusien sopimusten tekemistä odottaessaan hintojen alenevan entisestään. Myös vienti on hankalaa logististen haasteiden vuoksi, sillä Kiinassa alkanut covid-19-pandemia on johtanut satamien merkittävään ruuhkautumiseen niin Kiinassa kuin muualla. Yhä useampia kuljetuksia peruuntuu, ja tämä jatkunee ainakin kesäkuuhun 2020 asti, minkä vuoksi varsinkin tuoreita ja pakastettuja tavaroita kuljettavia kontteja liikkuu vähemmän, kuljetusmaksut nousevat huomattavasti ja viejien toimitukset viivästyvät. Jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden unionin tuottajat ovat ilmoittaneet, että maaliskuun 2020 neljännen viikon jälkeen jäsenvaltioiden välisten liiketoimien määrä on vähentynyt 25–47 prosenttia ja kolmansiin maihin suuntautuvan viennin määrä 30–65 prosenttia.

⁽¹⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671.

- (8) Vaikka tuoreiden perunoiden kysyntä on kasvanut, jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden kysyntä on laskenut jyrkästi, millä on välitön ja vakava vaikutus markkinoihin. Kysynnän jyrkkä lasku koskee etenkin jalostettaviksi tarkoitettuja perunoita, joita käytetään pakastetuissa ranskanperunoissa, muissa lohkotuissa perunoissa ja tyhjiöpakatuissa tuotteissa ja jotka yleensä kulutetaan pikaruokaloissa ja ravintoloissa. Koska tuoreilla perunoilla ja jalostettaviksi tarkoitetuilla perunoilla on erilaiset ominaisuudet, muunnettaviksi tarkoitettuja perunoita ei voida myydä tuoreiden perunoiden markkinoilla. Koska kauppa ei käy, hinnat ovat alentuneet huomattavasti futuurimarkkinoilla, ja niiden on ilmoitettu olevan jopa 90 prosenttia alhaisemmat huhtikuussa 2020 kuin tammikuussa 2020. Kaupan lamaantumisen seurauksena joissakin tuottajajäsenvaltioissa, kuten Belgiassa ja Ranskassa, ei ole enää julkaistu tiettyjen jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden hintanoteerauksia, mikä on merkki liiketoiminnan määrän ja arvon äkillisestä laskusta. Muissa jäsenvaltioissa, kuten Saksassa ja Alankomaissa, jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden hintojen on ilmoitettu alentuneen 90 prosenttia.
- (9) Lisäksi varastoissa on tällä hetkellä suuria määriä jalostettaviksi tarkoitettuja perunoita. Arvioiden mukaan markkinointivuoden 2019 jalostettaviksi tarkoitetuista perunoista on vähintään 2 650 000 tonnia (arvo 400 miljoonaa euroa) edelleen varastossa vuoden 2020 markkinointivuoden lopussa heinäkuussa 2020. Niitä jalostettaviksi tarkoitettuja perunoita, jotka korjattiin loka-marraskuussa 2019 ja jotka ovat edelleen varastossa, ei pian voida käyttää mihinkään tarkoitukseen niiden laadun heikkenemisen vuoksi. Jotta markkinointivuoden 2020 perunoille saataisiin tilaa varastoissa, tuottajien on hävitettävä se osa jäljellä olevista varastoista, jota ei voida jalostaa ajoissa. Koska tuottajien on maksettava tuotannon hävittämisestä aiheutuvat kuljetus- ja hävittämiskustannukset, vaarana on, että jalostettaviksi tarkoitetut perunat levitetään viimeisenä keinona pelloille hävittämisen sijaan. Jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden levittäminen pelloille voi aiheuttaa pitkäaikaisia haitallisia vaikutuksia ympäristöön ja kasvien terveyteen, koska tällaiset perunat itävät myöhemmän sadon päällä ja saattavat levittää tauteja, jotka voivat saastuttaa maaperää pitkäaikaisesti ja vaarantaa pysyvästi uudet istutukset.
- (10) Edellä mainittujen olosuhteiden vuoksi voidaan katsoa, että kyseessä on vakava markkinoiden epätasapaino.
- (11) Jotta perunantuottajien olisi helpompi löytää tasapaino tällaisena markkinoiden vakavan epätasapainon aikana, on aiheellista antaa viljelijöille, viljelijäyhdistyksille, tällaisten yhdistysten yhteenliittymille, hyväksytyille tuottajaorganisaatioille, hyväksytyille tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymille ja hyväksytyille toimialakohtaisille organisaatioille väliaikainen lupa tehdä jalostettaviksi tarkoitettuja perunoita koskevia sopimuksia ja päätöksiä kuuden kuukauden ajan. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa seuraavat: i) markkinoitapoistot ja ilmaisjakelu; ii) muuntaminen ja jalostaminen; iii) varastointi; iv) yhteinen myynninedistäminen; ja v) tilapäinen tuotannosuunnittelu.
- (12) Tällaisia jalostettaviksi tarkoitetuista perunoista tehtäviä sopimuksia ja päätöksiä voivat olla muun muassa seuraavat: i) perunoiden poistaminen markkinoilta tuotteiden asianmukaista hävittämistä taikka ruokapankeille tai julkisille laitoksille annettavaa ilmaisjakelua varten; ii) perunoiden jalostaminen muihin tarkoituksiin, kuten rehuksi tai metanaatioon; iii) varastointikapasiteetin luominen ja etsiminen sekä perunoiden valmistelu pidempiä varastointiaikoja varten; iv) jalostettujen perunatuotteiden kulutuksen edistäminen; ja v) toimenpiteiden suunnittelemineen uusien istutusten määrän vähentämiseksi ja voimassa olevien perunasopimusten mukauttamiseksi markkinointivuodesta 2020 alkaen.
- (13) Väliaikainen lupa tehdä jalostettaviksi tarkoitettuja perunoita koskevia sopimuksia ja päätöksiä olisi annettava kuudeksi kuukaudeksi. Koska kuuden kuukauden ajanjakso vastaa markkinointivuoden 2019 perunavarastojen hallinnoimiseen käytettävissä olevaa aikaa ja koska markkinointivuoden 2020 perunat korjataan tänä kesänä, toimenpiteillä oletetaan olevan suurin vaikutus tämän ajanjakson aikana.
- (14) Lupa voidaan antaa asetuksen (EU) N:o 1308/2013 222 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, jos se ei haittaa sisämarkkinoiden toimintaa ja jos sopimuksilla ja päätöksillä pyritään ainoastaan vakauttamaan perunamarkkinoita. Kyseiset edellytykset sulkevat pois sellaiset sopimukset ja päätökset, jotka suoraan tai välillisesti aiheuttavat markkinoiden lokeroitumista, kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää tai hintojen sopimista. Jos sopimukset ja päätökset eivät täytä kyseisiä edellytyksiä tai eivät enää täytä niitä, kyseisiin sopimuksiin ja päätöksiin sovelletaan perussopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa.
- (15) Tässä asetuksessa säädetyn luvan olisi katettava koko unionin alue, koska markkinoiden vakava epätasapaino vallitsee koko unionissa.

- (16) Jotta jäsenvaltiot pystyisivät arvioimaan, haittaavatko jalostettaviksi tarkoitettuja perunoita koskevat sopimukset ja päätökset sisämarkkinoiden toimintaa ja pyritäänkö niillä ainoastaan vakauttamaan peruna-alaa, tehdyt sopimukset ja päätökset sekä niiden kattamat tuotantomäärät ja ajanjaksot olisi annettava tiedoksi sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, mukaan lukien kyseisen valtion kilpailuviranomaiset, jonka osuus kyseisten sopimusten tai päätösten kattamasta arvioidusta perunan tuotantomäärästä on suurin.
- (17) Kun otetaan huomioon markkinoiden vakava epätasapaino, tarve käsitellä jäljellä olevat perunavarastot kiireellisesti ja sen ajankohdan läheneminen, jona perunat tavallisesti korjataan, varastoidaan ja muunnetaan, tämän asetuksen olisi tultava voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan.
- (18) Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn komitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Viljelijöille, viljelijäyhdistyksille, tällaisten yhdistysten yhteenliittymille, hyväksytyille tuottajaorganisaatioille, hyväksytyille tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymille ja hyväksytyille toimialakohtaisille organisaatioille annetaan lupa tehdä kuuden kuukauden ajan tämän asetuksen voimaantulopäivästä sopimuksia ja yhteisiä päätöksiä, jotka koskevat jalostettaviksi tarkoitettujen perunoiden markkinoitapoistoa, ilmaisjakelua, muuntamista, jalostusta, varastointia, yhteistä myynninedistämistä ja tilapäistä tuotannonsuunnittelua, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen (EU) N:o 1308/2013 152 artiklan 1 a kohdan, 209 artiklan 1 kohdan ja 210 artiklan 1 kohdan soveltamista

2 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 artiklassa tarkoitettujen sopimukset ja päätökset eivät haittaa sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja että niillä pyritään ainoastaan vakauttamaan peruna-alaa.

3 artikla

Tämän luvan kattama maantieteellinen alue on unionin alue.

4 artikla

1. Heti kun 1 artiklassa tarkoitettujen sopimukset tai päätökset on tehty, viljelijöiden, viljelijäyhdistysten, tällaisten yhdistysten yhteenliittymien, hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden, hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymien ja hyväksytyjen toimialakohtaisten organisaatioiden on annettava kyseiset sopimukset tai päätökset tiedoksi sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jonka osuus kyseisten sopimusten tai päätösten kattamasta arvioidusta perunoiden tuotantomäärästä on suurin, ja mainittava seuraavat:

- a) arvio katetusta tuotantomäärästä;
- b) suunniteltu täytöntöönpanokausi.

2. Kun 1 artiklassa tarkoitettu kuuden kuukauden ajanjakso on päättynyt, asianomaisten viljelijöiden, viljelijäyhdistysten, tällaisten yhdistysten yhteenliittymien, hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden, hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymien ja hyväksytyjen toimialakohtaisten organisaatioiden on ilmoitettava 25 päivän kuluessa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille sopimusten tai päätösten tosiasiallisesti kattamat perunoiden tuotantomäärät.

3. Jäsenvaltioiden on komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/1185 ⁽²⁾ mukaisesti ilmoitettava komissiolle seuraavat tiedot:
- kunkin yhden kuukauden ajanjakson päättymistä seuraavien viiden päivän kuluessa niille kyseisellä ajanjaksolla 1 kohdan mukaisesti tiedoksiannettut sopimukset ja päätökset;
 - edellä 1 artiklassa tarkoitetun kuuden kuukauden ajanjakson päättymistä seuraavien 30 päivän kuluessa yhteenveto kyseisenä ajanjaksona täytäntöön pannuista sopimuksista ja päätöksistä.

5 artikla

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 30 päivänä huhtikuuta 2020.

Komission puolesta
Ursula VON DER LEYEN
Puheenjohtaja

⁽²⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/1185, annettu 20 päivänä huhtikuuta 2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1307/2013 ja (EU) N:o 1308/2013 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä komissiolle toimitettavien tietojen ja asiakirjojen tiedoksiannattamisen osalta sekä useiden komission asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 171, 4.7.2017, s. 113).